

Připomínky k Bílé knize “Jak zvládnout potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury?”

Výbor nezávislého ICT průmyslu (VNICTP) děkuje za příležitost účastnit se konzultace k Bílé knize “Jak zvládnout potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury?” z 21. 2. 2024. Naše asociace je reprezentantem především menších a středních poskytovatelů veřejně dostupných služeb elektronických komunikací v České republice. Naši členové jsou jedním z nejvýznamnějších investorů v České republice do gigabitových sítí a do telekomunikační infrastruktury obecně (<https://www.vnictp.cz/en/member-companies>).

Obsah

Připomínky k Bílé knize “Jak zvládnout potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury?”	1
Úvod.....	2
Chybná analýza výchozího stavu.....	2
EU není jednotlý trh a není možné se na ni dívat tak, jak to činí Bílá kniha	3
Bílá kniha vůbec neřeší postavení malých a středních poskytovatelů elektronických komunikací.....	3
V Bílé knize naprosto chybí pohled spotřebitele	4
Nesouhlasíme s analýzou v Bílé knize a interpretací zmíněných dat.....	4
Bílá kniha neřeší reálné požadavky na konektivitu	5
Bílá kniha řeší chybně “ Výzvu důvěryhodných dodavatelů”	6
Nesouhlas s tezí o konvergenci cloudu a telekomunikací – aplikace principu „stejná služba, stejná pravidla“	8
Přezkum regulačního rámce je předvídan velmi nešťastně	8
Akcentace technologické neutrality	9
Podpora výstavby, zrychlení a zlevnění povolovacích řízení, rovnovážnost regulace (spektrum, povinnosti subjektů, bezpečnost).....	9
K bodu 3.2 - Pilíř II: Dokončení jednotného digitálního trhu	10
K bodu 3.2.5 rádiové spektrum	10
K bodu 3.2.7 - Politika přístupu v prostředí plně optického připojení	11
Scénář 4 vnímáme jako posílení symetrické regulace, což je pro malé a střední hráče destruktivní	11
Potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury	12

Úvod

Přibližně polovina českých domácností je připojena některým ze stovek menších regionálních operátorů, což vyplývá ze statistik Českého telekomunikačního úřadu. Regionální a lokální společnosti jsou zároveň z drtivé většiny operátory moderních optických technologií (přípojek FTTH/B), i když nejvýznamnější technologií v Česku stále zůstává bezdrátové připojení. Podíl bývalého monopolisty, dříve Českého Telekomu, poté Telefóniky O2 a dnes CETINu a jeho velkoobchodních partnerů postupně klesl přibližně na třetinu všech přípojek, zbytek pak připadá na Vodafone provozující síť na technologii DOCSIS a službu fixního připojení k internetu pomocí mobilní sítě LTE či 5G, který nabízí trojice mobilních operátorů.

VNICTP vychází z předpokladu, že jen efektivně fungující tržní systém je schopen identifikovat a implementovat vhodné trendy, efektivně alokovat kapitál, rozvíjet technologie a postupy k zajištění zdravého rozvoje podnikání a celé společnosti. Z historie je zřejmé, že státně/centrálně plánovaná ekonomika spojená s dalšími distorzemi typu dotací státem vybraným subjektům nevede k dlouhodobě udržitelnému rozvoji s pozitivním dopadem na veškeré stakeholdery.

Kořen problémů s pokrytím vysokorychlostním internetem pak vidíme spíše v legislativních krocích EU, a jejich implementaci v jednotlivých zemích, v lokální legislativě (především v oblasti stavebních předpisů) a roztržitém rozhodování.

Chybná analýza výchozího stavu

Komise popisuje Evropu jako kontinent, který těžce zaostává za USA, Japonskem a Jižní Koreou. Uvádí, že 5G pokrytí obyvatel je 81 % a optika 56 %. USA má přitom tato čísla nižší (62 % a 48 %). Japonsko a Jižní Korea vyšší, ale tam je to dané tím, že začali optiku stavět asi deset let a 5G pět let před EU. Čína má čísla významně vyšší než EU, ale důvěřovat číslům z autoritářských režimů je těžké a navíc z definice mají menší problémy ve výstavbě, protože se nemusí ohlížet na práva třetích osob. Rozhodně hraje roli struktura obyvatel, kde je většina domácností soustředěná do velkých urbánních celků a obyvatelé jsou v naprosté většině soustředěni do aparmánových domů s mnoha sty domácností v jednom bloku budov spolu s mnohem pružnější stavební legislativou.

Komise navíc omlouvá nízké číslo u optiky u USA tím, že USA tradičně spoléhají na kabelové sítě. Nicméně EU také významně spoléhá na kabelové sítě. Např. v ČR tvoří sítě na standardu DOCSIS 3.0 a vyšším 15,2 % při počtu necelých 613 tisíc přístupů (data ČTÚ za rok 2022). Síť CATV také dle dat ČTÚ mají největší podíl přístupů nad 100 Mbit/s.

EK by obecně neměla porušovat technologickou neutralitu a nevyčleňovat některé technologie jako hodnotnější a některé jako méně hodnotné. Kromě CATV sítí i řada bezdrátových sítí plně dostačuje k tomu, aby poskytovaly rychlosti dosahující stovek megabitů za sekundu, což "zaostávání" staví do naprosto jiného světla.

EU není jednotlý trh a není možné se na ni dívat tak, jak to činí Bílá kniha

Analýza hodnoty chybějících investic je z podstaty věci ovlivněna kvalitou pokrytí a zároveň přitom velikostí některých členských států. Například Německo patří mezi největší členské státy ale má nízké pokrytí FTTH (pouze 19,32 % domácností). Na rozdíl od jiných členských zemí zůstává Německo stále trhem, kde měděná síť zavedeného operátora je převládající infrastrukturou a teprve nedávno začalo dohánět ztrátu v oblasti pokrytí FTTH. Přitom jiné země - Švédsko, Dánsko, Španělsko nebo Francie a řada dalších zemí má významně větší procento FTTH a menší nutnost dodatečných investic.

Bílá kniha vůbec neřeší postavení malých a středních poskytovatelů elektronických komunikací

Sousloví “malý a střední podnik” se v Bílé knize objevuje několikrát, ale pouze ve smyslu, že i malé a střední podniky mají požívat výhod digitální transformace. To, že malé a střední podniky jsou doslova páteří pevného připojení k internetu v řadě evropských zemí a mají významný podíl na trhu, Evropská komise bohužel ignoruje. V České republice patří malí a střední lokální a regionální operátoři k zásadním investorům do optického připojení.

Problémem malých, středních i velkých poskytovatelů je především nadměrná regulace v určitých oblastech. Regulační rámec přesouvá dříve asymetrický přístup k regulaci telekomunikací postavený na regulaci podniku s významnou tržní silou a regulaci přístupu k jeho infrastruktuře či službám k symetrickému přístupu k regulaci, kdy jsou povinnostmi fakticky zatížené všechny firmy bez ohledu na velikost. To má samozřejmě na podnikání menších a středních firem destruktivní vliv, protože ty nemají prostředky a kapacitu na zvládnutí administrativní zátěže takové, jako velké firmy, které se mohou často opřít i o to, že jsou součástí nadnárodních skupin.

Ideální ukázkou tohoto přístupu je například regulace v oblasti kybernetické bezpečnosti, která se dotkne každého poskytovatele služeb elektronických komunikací bez ohledu na velikost. Poměrně zásadní povinnosti tak budou muset plnit i operátoři velikosti “mikro” tedy s pěti zaměstnanci a mizivým obrátem.

I těm nejmenším operátorům přibyly v České republice významné povinnosti související s regulací. Musejí Českému telekomunikačnímu úřadu vykazovat každou svou přípojku a každou technologii v rámci sběru dat kvůli dotacím (a to i když o žádné dotace nikdy žádat nechtějí). Mají povinnost odevzdávat všechna data o technologiích přípojek, zda jsou aktivní, či jenom zavedené do domu s potenciálním zákazníkem, s nutností odhadu, kolik se přibližně může připojit zákazníků. Do jiné databáze musí uvádět pro každé adresní místo, jaký tarif zde mohou poskytnout. Musejí registrovat každou svou základnovou stanici. Musejí do svých smluv se zákazníky dávat hromadu nových ustanovení, od minimální a běžně dostupné rychlosti až po různé kódy k výpovědím. Malé firmy s několika zaměstnanci musí plnit ustanovení vyplývající z obecného nařízení o ochraně údajů (GDPR), mít tedy k tomu nějakou politiku, včetně pravidelných školení.

Všechna taková agenda je velmi přísně vymáhaná a za pochybení hrozí vysoké pokuty. Nádvkem jsou podnikatelé využívající bezdrátová připojení nuceni registrovat kdejaké zařízení, včetně velmi detailních technických údajů. V minulosti jsme zažili vysoké pokuty, v desetitisících korun, i za zjevný překlep při opisování dlouhé sekvence znaků.

Reálnou potřebou v oblasti digitální infrastruktury, kterou by nová Komise měla řešit urgentně a urychleně, je analýza dopadů opatření na malé a střední podniky a razantní uvolnění regulace pro tento segment podnikatelů.

V Bílé knize naprosto chybí pohled spotřebitele

Pokud by v Bílé knize byla část věnovaná spotřebitelům, pak by bylo těžké neuznat, že dosavadní regulační politika EU znamená velký úspěch - v EU je obecně dostupný kvalitní internet za velmi dobrou cenu. Evropský regulační rámec umožnil vznik konkurenčního trhu, kde mají spotřebitelé širokou možnost volby a kde jsou menší podnikatelé plnohodnotnými challengery, jak ukazuje případ České republiky, kde je přes 1900 poskytovatelů internetu (a v zahraničí příklady firem jako Fastweb, Iliad, Digi a dalších). A také mnoha společností, které stavějí optiku na velkoobchodní bázi (např. u nás ČEZ, Quantcom a další). Většina investic do optických sítí v České republice směřuje do lokalit, které jsou již pokryté jiným poskytovatelem. Přírůstek dříve nepokrytých míst je meziročně na úrovni jednotek procent. Problém spatřujeme především v pokrývání rurálních oblastí, které však nejsou atraktivními investičními lokalitami především kvůli vysokým fixním i provozním nákladům, nerozpustitelných v cílové lokalitě mezi velké množství uživatelů. Takový problém nevyřeší jakákoliv velikost podniků, nepřijatelná délka návratnosti investic není závislá na velikosti podniků. Naopak cíle agendy usnadnění výstavby mají i negativní kolaterální efekty ve formě překrývání dříve vybudovaných sítí v urbánně dostatečně rozvinutých lokalitách. Je třeba přijímat *lex specialis* pro usnadnění výstavby s nízkou hustotou populace.

Nesouhlasíme s analýzou v Bílé knize a interpretací zmíněných dat

Jsme přesvědčeni, že tvůrci politik by měli být velmi opatrní, pokud jde o vytváření velmi ambiciózních očekávání pro jakékoliv nové technologie (např. 6G), aby se tak zabránilo negativním neočekávaným tržním a regulačním distorzím. Nesmí dojít k diskonektu mezi politickým tlakem a skutečnou poptávkou uživatelů.

V analýzách prezentovanými Komisí se operuje s nezbytností určitých technologií, pokrytím a jinými investicemi, které mají vést k různým hypotetickým přínosům za zcela extrémních investic s vysokou možností jejich neefektivního vynaložení.

Doporučujeme aby veškeré analýzy byly provedeny odpovědně se skutečnou analýzou možných nákladů a přínosů, analýza by měla hledat nejefektivnější řešení situace s vyváženým přínosem pro všechny stakeholdery.

V rámci Bílé knihy uvádíme příklady pasáží vztahující se k této problematice:

- 1. vysoké pokrytí optikou v Asii (str. 5) – zmiňuje se jen pokrytí ve zcela jiné investiční situaci (moderní megapolis s limitovanými omezeními pro stavební výstavbu, nezakopávání kabelů ve městech). Chybí analýza skutečných potřeb připojení pro rozvoj hospodářství. Dnes i technologie založené na 4G (5G, jiné bezdrátové) často nahrazují pevné připojení. Každá oblast má jinou strukturu (města vs vesnice) a tím pádem jiný mix technologií pro efektivní zajištění potřeb
- 2. hypotetické aplikace (str. 5) – nutnost drahého plného 5G pokrytí na venkově z důvodu „precision farming“. (Str. 7 – high speed komunikace pro autonomní auta). (Str. 8 – e-health, AI). Příklad buzzwords vytržených z reálného kontextu a jen zmíněného pro podporu nutnosti plného pokrytí. Chybí analýza potřeb, pokrytí, nákladů, přínosů apod. Bílá kniha např. tvrdí (bod 2.2.), že *“Nové obchodní modely a zcela nové trhy vznikají díky technologickému vývoji v odvětví aplikací, internetu věcí, analýzy dat, umělé inteligence nebo nových forem poskytování obsahu, jako je streamování videa ve vysoké kvalitě. Tyto aplikace vyžadují neustálý exponenciální nárůst zpracování, ukládání a přenosu dat”*. Nárůst přenosu dat přitom prokazatelně není “neustálý exponenciální”. Jak vyplývá z dat, nárůst přenosu dat se za poslední roky zpomaluje, a to minimálně od roku 2016 (viz analýza Communication Chambers [zde](#)). *Ke stejnému závěru dochází studie Analysis Mason ([zde](#))*.
- 3. Operování s čísly bez hlubšího pochopení jejich smyslu (čistě kvantitativní analýza) (str. 5) – Korea 5x více 5G base stations na osobu, 5G standalone network (core) v Asii aj. Znovu jen použití čísel bez důvodu proč je pro nás relevantní, kam bychom měli směřovat pro nejefektivnější řešení, nejsou zmíněny důvody (5G core a čínští výrobci), neexistuje analýza zdali trh k efektivnímu ekvilibriu směřuje sám apod.
- 4. Nerealistické cíle ze strany politik EU (str. 5) – informace o malém využitím přípojek 1GBps v domácnostech. Není zmíněna analýza skutečné potřeby, kde je skutečná digital divide. Operuje se s hypotetickými nematerializovanými killer aplikacemi jako telemedicína aj.
- 5. Neexistence skutečné analýzy závislosti vs korelace u určitých situací (str. 5) – take-up a vývoj moderních technologií (a aplikací) vs vysoce kvalitní sítě. Není vůbec uvažováno zpomalování rozvoje těchto technologií dusícím regulačním rámcem, malou podporou ze strany států (nízké využití e-governmentu) aj.

Bílá kniha neřeší reálné požadavky na konektivitu

Evropská komise pracuje již řadu let s domnělou poptávkou, která se nikdy a nijak nematerializovala, jako jsou propojená a autonomní vozidla nebo pokročilé služby elektronického zdravotnictví. Komise tak předjímá poptávku po konkrétních aplikacích, místo toho aby designovala regulační politiku v oblasti sítí elektronických komunikací na obecnou poptávku po službách, které přijdou, aniž by je regulátor předjímal. Ani mobilní a ani pevné sítě nebyly primárně navrženy s tím, že je budou využívat konkrétní aplikace. Naopak, většinou to dopadlo tak, že předpokládané konkrétní aplikace nikdo nepoužíval (např. služby “WAP” v sítích 2G nebo videohovory v sítích 3G). Driverem poptávky jsou služby obecně využívající kapacitu sítí, jako jsou chytré mobily a v nich miliony různých aplikací nebo

služby poskytování videoobsahu a sociální platformy u pevných sítí (Netflix, Disney+, Voyo, Facebook, Instagram apod).

Bílá kniha řeší chybně “ Výzvu důvěryhodných dodavatelů”

Označení některých dodavatelů za “důvěryhodné” a “nedůvěryhodné” dle země jejich původu je prvním krokem k protekcionistickým opatřením, které mají potenciál Evropu oslabit. V EU mají sídlo dva ze tří velkých dodavatelů telekomunikačních technologií pro velké a střední operátory (Ericsson a Nokia) a řada dodavatelů technologií pro menší operátory (např. Mikrotik v Lotyšsku, Siae Microelettronica v Itálii a mnoho dalších, včetně stabilně se rozvíjejících dodavatelů přímo zde v České republice). EU není z hlediska dodavatelů technologií pro menší operátory v žádném případě zaostávající, naopak, je plně konkurenceschopná na všech úrovních infrastruktury, od jádra sítě přes okrajové části sítě a anténní systémy.

EU tohoto velmi žádoucího stavu dosáhla nikoli tím, že by se uzavírala do sebe a bránila se obchodu s třetími zeměmi, ale vždy investicemi do vlastních technologií, výzkumu a vývoje. Proto také na rozdíl od USA (a Kanady), ve kterých došlo ke krachu vlastních výrobců telekomunikačních technologií (Nortel a Lucent) se stala jedním ze dvou nejdůležitějších hráčů na světě. Firmy z EU dodávají telekomunikačním operátorům po celém světě a vývoj si zajišťují po celém světě.

K dodavatelům tak není nutné přistupovat z hlediska vlastní vnímané slabosti, jak to naznačuje dokument, když hovoří o závislostech a zranitelnostech. Naopak, vylučování některých dodavatelů z třetích zemí znamená možné přerušení globálních standardů, narušení vzájemného licencování patentů a obecně zpomalení vývoje na trhu telekomunikačních zařízení.

Evropská komise by měla lépe analyzovat dodavatelské řetězce a strukturu dodavatelů samotných, pokud chce jakkoli dodavatele telekomunikačních zařízení posuzovat. Zjistila by, že jde o globální společnosti, které mají výzkum, vývoj a výrobu diverzifikovanou v řadě zemí světa, od Brazílie přes USA, země EU, až po Čínu, Indii a Tchajwan. Sami výrobci v řadě případů působí jako systémoví integrátoři komponent pocházejících také z celého světa. Posuzovat “důvěryhodnost” podle toho, jaké logo se nachází na jejich produktech, nám dle našich zkušeností připadá jako chybný přístup.

Evropská komise by měla vnímat, že sítě nejsou jenom mobilní, jak naznačuje v kapitole 2.4.1, ale i pevné. A nejsou jenom velcí operátoři, ale také malí a střední. V České republice existuje přes 1900 aktivních malých a mikro podnikatelů - poskytovatelů služeb přístupu k internetu (ISP). Ti všichni spoléhají na ekosystém dodavatelů, který je složen z výrobců s globálním dodavatelským řetězcem se sídlem v různých zemích světa - v USA, EU, Číně, Tchajvanu, Koreji a dalších zemích. Pokud komise odkazuje na soubor opatření “5G Toolbox”, pak si dovoluujeme upozornit, že k jeho naplnění nedošlo nikoli proto, že by státy jako např. Česká republika učinily či neučinily nějaké kroky k vyřazení “nedůvěryhodných dodavatelů”, ale protože jsme jako tržní subjekty ani nezaznamenali jakýkoli pokus o vytvoření nějakého rámce s objektivními kritérii k posuzování dodavatelů, jak k tomu

“Toolbox” vyzývá. A právě vytvoření rámce s jasnými kritérii, by mělo být úkolem komise. Proto, aby nedocházelo k jeho nejasnému a netransparentnímu vykládání, na lokálních úrovních členských států.

Dle našich mnohaletých zkušeností je důvěryhodnost poskytovatele dána nikoli zemí jeho původu, ale tím, jak je schopný dodržovat běžně využívané standardy které jsou vyvíjeny skupinami, jako je 3GPP, či jak rychle a prokazatelně je schopen opravovat chyby a bezpečnostní hrozby ve svých produktech. A také je daná technologickým pokrokem, který se odvíjí od investic do výzkumu a vývoje. Souhlasíme s tím, že je třeba zvýšit úsilí v oblasti výzkumu a inovací u klíčových technologií, uzavíráním se před nasazením technologií z třetích zemí toho ale nedosáhneme.

Zároveň je třeba brát ohled na politické i ekonomické cíle, které si EU stanovila. Pokud si v rámci Digitální dekády dala cíle mít gigabitové připojení do každé domácnosti a nepřerušované pokrytí 5G ve všech oblastech, znamená to pro operátory všech velikostí vysoké výdaje. V České republice je čtvrtina investic do FTTx realizovaná operátory velikosti mikro, malé a střední podniky. Počet pokrytých domácností na venkově, ať z dotačních, či nedotačních prostředků, je většinou na vrub právě malých a středních podniků. Pro tento typ ISP je důležité mít přístup k co nejširšímu dodavatelskému řetězci, protože to přináší přístup k nejmodernějším technologiím a vyšší konkurence mezi dodavateli znamená lepší inovace a nižší ceny. Vyjednávací pozice nákupčích ze strany MSP nesmí být narušená zúžením výběru možných dodavatelů. Současně platí současná a začínají platit nová, velmi podrobná kyberbezpečnostní pravidla dle NIS2.

EK by měla k technologiím z třetích zemí přistupovat pragmaticky a dle následujících předpokladů:

- Jejich případné omezování provádět na základě analýzy rizik a dle principu proporcionality, např. pouze do kritických systémů sítě, jako je jádro sítě.
- Přistupovat velmi opatrně k regulaci dopadající na malé a střední ISP, pro které jsou často dodavatelé z třetích zemí hlavními partnery, protože velcí dodavatelé z evropských zemí nedisponují produkty, které by odpovídaly potřebám tohoto segmentu, případně je pro ně tento segment obchodně nezajímavý.
- Velcí operátoři již musí plnit licenční kritéria a rozsáhlé závazky, které ukládá národní regulátor
- Jakoukoli regulaci provádět na základě fakt, důkazů a praktických poznatků, Pokud existují nějaké problémy s bezpečností, je nutné je ze strany států i Evropské komise komunikovat jasně a na základě prokazatelných faktů,
- Soustředit se daleko více než na hypotetická rizika na praktické problémy jako jsou např. netržní praktiky některých dodavatelů (státní podpory a dotace, které je zvýhodňují na evropském trhu oproti místním dodavatelům).

Nesouhlas s tezí o konvergenci cloudu a telekomunikací – aplikace principu „stejná služba, stejná pravidla“

Komise by před dalšími regulačními zásahy měla hlavně vyhodnotit, zda skutečně dochází k jakémukoli selhání trhu a zda neexistují již stávající regulace, které by bylo možné použít. Stávající předpisy, jako je GDPR, směrnice NIS2, Akt o digitálních trzích a akt o digitálních službách na řadu cloudových služeb dopadají v různé míře a různým způsobem, Komise by tak před tím, než začne uvažovat o jakékoli regulaci měla vyhodnotit, kde reálně dochází k tržnímu selhání a zda není možné využít některý z již platných aktů k jeho případnému řešení.

Silně podporujeme princip „stejně služby, stejná pravidla“, zohledňující porovnatelné uživatelské zkušenosti. Pro vytvoření spravedlivých konkurenčních podmínek pro všechny aktéry v digitálním ekosystému je nezbytné uplatňovat rovnocennou regulaci v celém ekosystému.

Kde vidíme prostor pro nápravu nerovnováhy je konzistentní regulace interpersonálních komunikačních služeb (i) založených na číslech a (ii) nezávislých na číslech, vzhledem k tomu, že stejné riziko vyžaduje stejnou ochranu před „consumer harm“ a dosažením úměrného rozdělení odpovědnosti. V tomto ohledu by měla být přezkoumána ustanovení Evropského kodexu elektronických komunikací a vnitrostátní právní předpisy.

Přezkum regulačního rámce je předvídan velmi nešťastně

Je zřejmé, že Evropská komise má v úmyslu radikálně přezkoumat stávající regulační rámec EU, zejména s cílem podstatně omezit nebo zcela odstranit tradiční regulaci přístupu k významné tržní síle, jak je uvedeno ve scénáři 5 Bílé knihy. Bílá kniha je navržena bohužel tak, že připravuje podhoubí pro takový proces, který má ale vzniknout až v rámci korektní revize Evropského kodexu elektronických komunikací.

Tento návrh může vést k výraznému snížení počtu telekomunikačních subjektů a poskytovatelů internetových služeb, z nichž velká část nyní působí v oblastech, kde není dostatečná dostupnost přístupu za konkurenčních podmínek.

Bílá kniha nepředstavuje empiricky podložený vztah mezi údajnou špatnou výkonností a potřebou strukturální změny regulačního rámce EU. Zejména chybí jasné vysvětlení, proč a jak by zrušení regulace velkoobchodního přístupu obsažené v EECC pomohlo zvýšit investice do telekomunikací v Evropě. Dosud nebyly předloženy žádné empirické důkazy, které by ukazovaly, že méně konkurenční trh s vyšší úrovní ziskovosti pro několik málo operátorů by zvýšil investice těch několika zbývajících velkých hráčů. Naopak příkladů, že to povede k vyššímu vyplácení dividend, propouštění zaměstnanců a nižším investicím máme celou řadu (především z USA).

Návrh Evropské komise na deregulaci přístupu (jak je zdůrazněno v Bílé knize) může významně negativně ovlivnit budoucnost evropského vnitřního trhu, jehož důležitou součástí

jsou elektronické komunikace. Není tak možné pouze střílet tyto návrhy “od stolu” - je nutné regulaci navrhovat a přezkoumávat především na základě faktů a analýz.

Domníváme se, že konkurence v oblasti infrastruktury na velké většině evropských trhů se dosud nevyvinula do bodu, který by se mohl přizpůsobit tak zásadní změně. Předčasná deregulace pevných trhů bez řádného posouzení trhu představuje riziko zesílení současných remonopolizačních tendencí v pevných sítích v celé EU. Je nezbytné zachovat povinnosti pevného přístupu pro stávající subjekty v režimu významné tržní síly (SMP). Je nutné, aby EK v dohledné době zachovala současné doporučení Komise o relevantních trzích.

Akcentace technologické neutrality

Bílá kniha velmi často operuje vedle optických sítí s potřebou masivních investic (na základě hypotetických killer aplikací) hlavně do sítí 5G a následně 6G. V tomto ohledu chceme apelovat na zachování důsledné technologické neutrality ze strany podpůrných programů a regulací ze strany EU.

Dle našeho názoru technologická neutralita je hlavním hybatelem technologického rozvoje spolu s podporou fungující hospodářské soutěže. Direktivní určování technologických „šampionů“ dle našeho názoru může vést k neefektivnímu využití unijních prostředků a případnému znevýhodnění oproti zbytku světa. Omezená podpora, i ve spojení s existujícím trendem derisking (Čína), je pochopitelná ale musí být vždy použita citlivě a s kvalitním zdůvodněním. Především u strategií rozvoje požadujeme, aby do strategií byly zahrnuté i technologie založené na jiných nežli jen 5+6G standardech (např. Fixed Wireless Access aj.). Některé budoucí aplikace nemusí být založené na technologiích 3GPP, aby dobře plnily svůj účel.

I v tomto kontextu je nutno zvážit zdali navrhované strategie copper switch-off (str. 31) jsou skutečně efektivní a zdali nemohou vést ke zhoršení situace na trhu (růst cen, omezení nabídky služeb např. na vesnicích). I zde skutečná analýza optimálního řešení chybí.

Podpora výstavby, zrychlení a zlevnění povolovacích řízení, rovnovážnost regulace (spektrum, povinnosti subjektů, bezpečnost)

V oblasti výstavby telekomunikačních sítí vnímáme jako hlavní omezení jejich rozvoje a rozšiřování ne finanční limitace společností, ale hlavně extrémně komplikované a pomalé regulační a legislativní rámce spojené s jejich výstavbou. V současné době není vyčerpána ani řada dotačních programů z důvodů extrémně náročných a dlouhých povolovacích řízení, drahých poplatků za služebnosti (a to i pro státní subjekty) aj. Ve srovnání s řadou asijských zemí, které Bílá kniha zmiňuje je zde situace neporovnatelná, a zde zřejmě tkví hlavní rozdíl v možnosti rychlého rozšiřování pokrytí (a to nezmiňujeme nedemokratické režimy jako Čína, které z nějakého důvodu bere Bílá kniha jako etalon).

Je velmi smutné, že na první pohled Bílá kniha předpokládá řešení téměř všech problémů telekomunikačního sektoru pomocí masivních investic a podpory, případně omezováním hospodářské soutěže.

Tématu pomalého rozvoje pokrytí sítí z důvodu excesivní regulace v Bílé knize není vůbec věnován prostor. I kapitola 2.3.3 (Neexistence jednotného trhu) se v tomto ohledu diskutuje jen neexistencí jednotné politiky spektra. Jediná zmínka a v zásadě negativní hodnocení minulých politik Komise v této oblasti je na str. 25 (kapitola 3.2.1).

K bodu 3.2 - Pilíř II: Dokončení jednotného digitálního trhu

S myšlenkou harmonizace právních rámců v členských státech souhlasíme. V současné době ale dochází k tomu, že právní rámce naopak divergují s tím, jak se do nich dostává stále více důrazu na národní bezpečnost, která není v gesci EU a členské státy tak ingerují vlastními národně-bezpečnostními pravidly do regulačního rámce, který byl zamýšlený jako harmonizovaný. Typicky jde o různé posuzování rizikovosti dodavatelského řetězce či požadavky na lokalizaci (obojí je přítomné v návrhu nového Zákona o kybernetické bezpečnosti České republiky). Je tak na místě otázka, jak chce komise řešit navrhované možnosti toho, “že v cloudu sjednotí páteřní síťové funkce několika vnitrostátních sítí elektronických komunikací”, když místní zákony např. toto explicitně zakáží požadavky na lokalizaci páteřních síťových funkcí.

K bodu 3.2.5 rádiové spektrum

Považujeme za zásadní, aby se uvolňovalo další rádiové spektrum,. Podmínky pro udělování licencí ke spektru musí být v celé EU lépe harmonizovány, včetně zjednodušených postupů při udělování, které podporují investice prostřednictvím adekvátních cen, nízkých poplatků za spektrum, výrazně prodloužené doby trvání licencí a přiměřené dostupnosti budoucích pásem. Doba platnosti licencí by měla být alespoň na 30 až 40 let pro umožnění stabilního podnikatelského prostředí a možnosti dlouhodobě finančně plánovat. Alokace spektra by se měla odvíjet od požadavků trhu a neměl by vytvářet umělý nedostatek spektra. Neměl by být zvýhodňován konkrétní hráč (např. vyčleněním spektra) nebo uplatňováním jiných pravidel nebo struktury licenčních nákladů pro konkurenty působící na stejném, konkurenčně funkčním trhu, např. mobilní vs. satelitní operátoři obsluhující venkovské oblasti.

Za alarmující považujeme návrh, že *“Členské státy, případně na úrovni Rady, by měly mít možnost zaujímat stanoviska ke správě spektra zcela nezávisle na subjektech mimo EU. To znamená přehodnotit úlohu Evropské konference poštovních a telekomunikačních správ (CEPT) v rozhodovacím procesu EU vzhledem k zastoupení jiných než členských států EU v tomto mezinárodním orgánu.”* -- standardizace na úrovni CEPT / ETSI je funkční mechanismus, do kterého nevidíme důvod zasahovat, respektive pokud ano, musí to být extrémně dobře zdůvodněné. Internet funguje díky tomu, že potřebné protokoly, doménová jména, adresy, standardy a další základní prvky mají na starosti neziskové organizace a vliv států a úřadů na ně je tradičně velmi limitovaný. Pokud se Evropa bude snažit toto změnit, nijak zvlášť se pak nelišíme od Číňanů a Rusů, kteří se o podobné kroky pokouší v rámci ITU a OSN již dlouhou dobu a je to právě EU a USA a obecně země svobodného světa, které těmto krokům úspěšně brání. Dokument navíc vychází z prerekvizity, že jedině rozvoj bezdrátových sítí založených na standardech 3GPP sítí 5G a 6G je schopný splnit cíle Evropské komise. To jenom dokazuje, že jde především o politický dokument, který ignoruje

současný regulační rámec, který rozvíjí i další technické standardy jiných standardizačních organizací - například WiFi Alliance, které kupříkladu v oblasti milimetrových pásem představují více gigabitové řešení dostupné a běžně užívané ve více zemích EU.

K bodu 3.2.7 - Politika přístupu v prostředí plně optického připojení

Komise v podstatě navrhuje odstranění SMP regulace ještě před tím, než dojde k vyhodnocení efektivity regulace v rámci vyhodnocení EECC. Tento krok by měla komise udělat až po tomto vyhodnocení efektivity a nenavrhopat jej před tím.

Je reálné, že Komise v doporučení již uvádí pouze dva trhy - velkoobchodní pevný přístup a velkoobchodní kapacita.

Odstranění těchto trhů a nahrazení pouze přístupem k pasivní infrastruktuře by znamenalo zásadní zásah do regulačního přístupu s významnými dopady na hospodářskou soutěž. V EU mají různé země různou formu velkoobchodní konkurence - Španělsko, Portugalsko nebo Litva agresivně otevřely v minulosti konkurenci kabelovody, stožáry a další, takže konkurence na úrovni infrastruktury je tam výrazná. Země jako Belgie, Nizozemsko nebo i Česko zaznamenaly zavádění optiky a VHCN obecně především od jiného subjektu než je inkumbent. A pak země, kde inkumbent začal investovat do optiky sám a nyní má téměř monopol (Francie nebo Itálie).

Jsou tak země, kde není dostatek hráčů na trhu velkoobchodní infrastruktury, takže velkoobchodní přístup má stále smysl. Komise tak chce zřejmě posílit velké operátory omezením hospodářské soutěže, protože vyšší ceny znamenají vyšší marže a silnější "evropské hráče". Ceny se zvýší i na maloobchodní úrovni. Pokud Komise kritizuje nízkou míru zavádění vysokorychlostního internetu (take-up rate), proč dělá kroky, které zvýší jeho cenu? Opět chybí analýza nabídky a poptávky, analýza míry cenové akceptace ze strany uživatelů sítí.

Obecně "evropský produkt velkoobchodního přístupu" je vzhledem k výše popsané naprosté divergenci mezi evropskými trhy úplný nesmysl. Telekomunikační trh se nikdy nestane "jednotným" tím, že se regulátor rozhodne. Telekomunikace jsou inherentně místním byznysem a pro drtivou většinu operátorů (což jsou malé a střední firmy) nemají takové produkty smysl.

Scénář 4 vnímáme jako posílení symetrické regulace, což je pro malé a střední hráče destruktivní

Ve Scénáři 4 píše Komise, že může "zvážit rozšíření oblasti působnosti a cílů stávajícího regulačního rámce, aby zajistila rovné regulační podmínky a rovnocenná práva a povinnosti pro všechny subjekty a koncové uživatele digitálních sítí, pokud je to vhodné pro splnění odpovídajících regulačních cílů". Jak jsme již uvedli, symetrický přístup k regulaci je pro malé a střední operátory významně zatěžující, protože nemají dostatečné množství zdrojů na plnění všech regulatorních požadavků. Je to vidět například na nyní transponované směrnici NIS 2, která dopadá téměř symetricky na všechny operátory bez ohledu na velikost,

což může zvládnout bez problémů velký subjekt s celonárodní působností, ale pro menší hráče a působností v rámci menších subregionů jsou tyto regulační požadavky zničující (nemíníme nyní reálné zajištění kybernetické bezpečnosti, ale compliance povinnosti, které se s tím spojují, jak nutnost mít vše podložené dokumenty dle požadavků úřadu). I režim nižších povinností dle návrhu českého zákona transponující NIS2 vytváří byrokratickou zátěž, na kterou budou muset podniky alokovat mnoho zdrojů.

Potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury

Jsme přesvědčeni, že Komise by se v následném procesu úprav Bílé knihy měla soustředit nenásledující hlavní, reálné potřeby v oblasti digitální infrastruktury:

- Zavádění legislativních a regulačních opatření Komisí jen na základě kvalitní kvantitativní a kvalitativní analýzy situace, hledající nejefektivnější řešení analyzovaných problémů. Jakýkoli regulační zásah by měl být striktně založen na důkazech a nezbytnosti v souladu se zásadami přiměřenosti, kvalitní regulace, včetně komplexního posouzení dopadů a veřejné konzultace. Do budoucna zásadně zkvalitnit analytickou činnost Komise v rámci připravovaných strategií
- Extrémní zjednodušení jakýchkoli povolovacích procesů na všech úrovních veřejné správy, omezení možnosti subjektů veřejné a státní správy zdražovat a znemožňovat výstavbu VHCN (obce, kraje, stát, jím vlastněné organizace, podřízené organizace obcí atd.) s důrazem na usnadnění výstavby zejména ve venkovských oblastech. To se týká nejenom investičních nákladů, ale i poplatkové politiky na úrovni vlád.
- Jakoukoli regulaci a revizi regulace musí Komise dělat s ohledem na neznevýhodnění malých a středních podniků a na to, jak na ně dopadnou jakékoli případné nové povinnosti a jak je možné ulevit jim od těch stávajících, které často dopadají na menší a střední firmy extrémně tvrdě, aniž by to odpovídalo proporcionálně rizikům, hrozbám a problémům.
- Zaměření na konkurenci na úrovni vstupů, tedy fungující trh dodavatelů s co nejvíce hráči, podpora výzkumu a vývoje v oblasti telekomunikací pomocí cílených grantů pro evropské firmy.
- Harmonizaci na evropské úrovni a omezení národně bezpečnostních zásahů do trhu, které způsobují fragmentaci jednotného evropského přístupu.
- Neustálou podporu současné formě governance internetu a standardů, aby se co nejvíce zabránilo jakémukoliv rozdrobení standardů a tím i zúžení trhu
- důraz na technologickou neutralitu. DOCSIS infrastruktura poskytující 500 Mbits, FWA infrastruktura poskytující 500 Mbits a optická infrastruktura poskytující 500 Mbits jsou stejně hodnotné v očích zákazníka. Využití různých technologií a dodavatelů navíc zvyšuje resilienci sítí.
- Zachování principu, kdy jen efektivně fungující tržní systém podpoří fungování a konkurenceschopnost EU.